

Lide rožmitálský !

V době, kdy naši předkové ještě neměli kalendáře, parlamentní volby, telenovely ani jiné vymoženosti civilizace, určovali svůj čas podle ročních období. Nepočítáme-li bardy či jiné potulné kumštýře, neměli ani profesionální baviče, a byli nuceni bavit se navzájem sami. Zvládali to kupodivu dobře a podobně jako my, jejich potomci, si nějakou příležitost k zábavě vždycky našli.

Jednou z takových příležitostí byl čas odpovídající přelomu našich měsíců listopadu a prosince. Od podzimní rovnodennosti v září uplynuly již více než dva měsíce, dny se zkrátily a temná část dne prodloužila. Zkušenost jim však říkala, že se blíží zimní slunovrat ohlašující příchod světla a tepla, jara a nového života. Přestože do slunovratu ještě zbývaly tři týdny, byla tu naděje, že síly temna a noci už budou vládnout jen krátce.

Tehdy ze svých hor sestupovala k lidem do údolí Paní Epona, zvaná některými královnou či kněžnou, aby lidem zvěstovala, že vláda tmy se blíží ke konci. Paní Epona byla zosobněním pravěké Velké Matky a Země, která se s přechodem lidí od kočovného života lovců-sběračů k usedlé kultuře zemědělců a chovatelů zvířat přerodila ve vládkyni koní (jako symbolů síly a života), pramenů a dalších zdrojů životadárné vody, bohyni plodnosti a štědrosti přírody, úrody a zemědělství, ochránkyni lidí nešťastných a trpících nouzí či nemocí, patronkou jezdců na koních a jiných poutníků.

Tak paní Eponu vnímali Keltové v době, kdy osídlili větší část Evropy a právě na přelomu listopadu a prosince slavili svátek Samhain, který ukončoval zemědělsky příznivou část roku a zahajoval zimu. Římané, kteří převzali olympijské bohy od Řeků, v případě Epony učinili výjimku a přijali ji do rodiny svých božstev jako jedinou zástupkyni starých bohů dřívějších obyvatel Evropy.

Protějškem Paní Epony u křesťanů se stal svatý Mikuláš. Mladík z bohaté rodiny mohl být obyčejným patricijem, na něhož by svět zapomněl. Byl však nadán mimořádným smyslem pro spravedlnost a čest a také soucitným srdcem. Když se dozvěděl, že jeho chudý soused v maloasijském městě Pataře, kde se Mikuláš narodil, bude nucen prodat své tři dcery, jež nemohl provdat, protože neměl na jejich věna, do nevěstince, aby jim zajistil alespoň holé živobytí, Mikuláš po tři noci tajně házel do oken dívek po měšci zlatáků.

Nebylo proto jistě náhodou, že v roce 300, kdy v Myře, hlavním městě Lýkie, zemřel tamní biskup a kapitula se usnesla, že novým biskupem nebude nikdo jiný, než člověk, který druhý den ráno jak první vstoupí do kostela, Mikuláš, aniž by o tom věděl, připlul za svítání do Myry a jeho první kroky vedly do kostela. Jako biskup rozdal celé své jmění chudým, a také zažil mnoho útisku při pronásledování křesťanů za císaře Diokleciána, byl vězněn a ve vyhnanství. Až po vydání Milánského ediktu císaře Konstantina, jímž bylo křesťanství zrovnoprávněno s jinými náboženstvími v římské říši, se Mikuláš vrátil na svůj biskupský stolec. Pomáhal chudým, vdovám a sirotkům, neváhal postavit se úřadům na obranu nespravedlivě stíhaných občanů, zachránil obyvatelstvo Myry před hladomorem. Stal se patronem námořníků, obchodníků a mnoha dalších profesí a samozřejmě také symbolem štědrosti a radosti obdarovaných. Proto si Mikuláše dodnes připomínáme v předvečer dne 6. prosince, kdy měl opustit tento svět. A protože nikdo z nás není jen dobrý nebo jen zlý, doprovázejí Mikuláše čerti a andělé. Záleží na každém z nás, který z Mikulášových průvodců v nás převládne...

Lide rožmitálský!

Paní Epona a svatý Mikuláš vám zvěstují brzký návrat slunce, světla a tepla. Kéž slunce, světlo a teplo vstoupí i do vašich myslí, duší a srdcí!